

КРЪГЛА МАСА/ ROUND TABLE

КРЪГЛА МАСА, ПОСВЕТЕНА НА 70-ГОДИШНИНАТА ОТ СПАСЯВАНЕТО НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕВРЕИ

Милен Михов

THE ROUND TABLE DEVOTED TO THE 70TH ANNIVERSARY OF THE RESCUE OF THE BULGARIAN JEWS

Milen Mihov

По повод Седемдесет годишнината от спасяването на българските евреи през Втората световна война катедрата по „Нова и най-нова история на България” при Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” организира научен форум, който събра изтъкнати учени, преподаватели и общественици от България и чужбина. Кръглата маса се проведе на 29 март 2013 г. в представителната зала „Европа” на Великотърновския университет.

Организаторите си поставиха за цел да създадат открито пространство за обсъждане на историческите процеси, свързани със съдбата на българските евреи по време на Холокоста в Европа, да очертаят историческата памет за тези събития и, не на последно място, да разкрият актуалните аспекти на темата в преподаването ѝ на младото поколение. В подготовката на програмата бяха очертани три основни тематични области, в които да се фокусира творческата дискусия. В свободен разговор, основан на високи научни критерии, трябваше да се разкрият основните измерения на антисемитизма в новата българска история, „Еврейският въпрос” в България през Втората световна война и историческата памет за Холокоста.

Форумът спечели вниманието на посланика на държавата Израел в България, Негово Превъзходителство Шаул Камиса-Раз. “Еврейският народ се отнася с благодарност и уважение към България, затова че отбелязва 70-годишната от спасяването на българските евреи. Държавата Израел и израелския народ ви приветстват и изказват благодарност за това паметно събитие”, каза при откриването на събитието посланик Шаул Камиса-Раз.

В програмата заявиха участие дванадесет учени от Великотърновския университет, СУ “Климент Охридски”, Института за исторически изследвания при БАН и др. Доц. д-р Ивелин Иванов се спря на антисемитизма в средновековна Европа в периода XI и XIV в., а проф. дин Радослав Мишев говори за евреите и антисемитизма в Средна Европа в края на XIX и началото на XX век. Основополагащ за разглеждането на проблема беше докладът на доц. д-р Валентин Спиридонов, посветен на европейския въпрос в националсоциалистическа Германия. Проф. дин Щелиян Щерионов от БАН проследи демографското развитие на еврейското етническо присъствие в България от Берлинския договор до края на Втората световна война. Заявената от д-р Николай Поппетров тема беше посветена на някои основни особености на българския антисемитизъм от края на XIX до средата на XX век. Доц. д-р Николай Проданов разгледа отношенията между антисемитизма и забраната за придобиване на земя в България от чужденци в периода 1879–1944 г. Младият колега от Историческия музей в Провадия Драгомир Георгиев представи личната съдба на Христо Родев – един българин от Провадия, в защита на евреите. Проф. дин Трендафил Митев и проф. д-р Пламен Павлов заявиха теми, посветени на съвременните фалшификации в македонската историография и днешна Република Македония. Заслужава да бъде отбелязано участието на изтъкнатия писател от Република Македония Младен Сърбиновски. Неговото участие в дискусиата представи една обективна гледна точка към съдбата на евреите от Македония, която на практика е морална критика на официалната македонска историография. Съвместният доклад на гл. ас. д-р Виолета Петрова и Антоанета Палангурска беше посветен на педагогическия дискурс за Холокоста в съвременните учебници по история.

В рамките на събитието беше открита документална изложба “Осъдени и спасени”, която е създадена през 2008 г. от Централния държавен архив. Изложбата гостува на Великотърновския университет след представянето ѝ в Израел, САЩ, Франция, Белгия и др. страни по света. Експозицията беше представена лично от председателя на Държавна агенция “Архиви” доц. д-р Мартин Иванов.

Списание “Епохи” публикува материалите от кръглата маса, които могат да послужат за изказването на други мнения, нови статии и ползотворно продължаване на дискусиата.